

Voorwoord

De kerk verkeert in crisis, niet alleen in Nederland, maar in heel West-Europa. De oorzaak ligt veel dieper dan allerlei schandalen en conflictsituaties waarmee gelovigen de afgelopen maanden in de media werden geconfronteerd. Een groeiende groep mensen schildert de kerk als een achterhaalde en niet meer aansprekende ideologie af. Veel randkerkelijken slaan de kerkdeuren definitief dicht. De kerk verloor de laatste jaren veel morele autoriteit, waardoor het voor kerkleiders steeds moeilijker wordt om het gesprek of het debat aan te gaan. Ook de communicatie van de kerk naar buiten is problematisch en is hard aan een aggiornamento toe: alleen transparantie kan het respect terugwinnen. Kerk en crisis: twee woorden die in de afgelopen tijd heel dikwijls in één adem werden genoemd.

Ondanks alle negatieve berichtgeving kun je ook met andere ogen proberen te kijken. En misschien dat je juist dan de energie ontdekt die het je mogelijk maakt om de boodschap die de kerk heeft en die jou iets doet op een positieve manier uit te dragen. Met Kerstmis krijgt iedereen daarvoor weer de kans: want ligt bij de geboorte van Jezus niet de basis en de oorsprong van waar we in gelovig opzicht voor willen gaan? Om voor de beleving daarvan energie te vinden of inspiratie op te doen hoef je echt niet te gaan kerstshoppen in Shanghai, Praag, Londen of Düsseldorf, hoe sfeervol die kerstmarkten daar misschien ook mogen zijn. Nee, je vindt deze in het centrum van je zelf, in je eigen diepe binnenste. Kerstmis biedt ons een uitgelezen kans om als gelovigen het meest opzienbarende en positieve nieuws van het jaar uit te dragen:

blijdschap over de geboorte van Gods Zoon,
mens onder de mensen, met een
vredesboodschap voor iedereen. In deze geest
wensen wij u allen een gezegend kerstfeest toe.

Redactie

Het feest van Gods trouw

Voor christenen is Kerstmis het geboortefeest van Jezus. Maar in ons land lijkt een slinkend aantal mensen dat iets te zeggen. Velen hebben zich verontschuldigd en zijn onbereikbaar geworden. Anderen kiezen de smakelijke krenten uit de christelijke pap en laten de rest gewoon staan. Alles bijeen geen opgewekt beeld. Het gevaar van tobberigheid is levensgroot aanwezig. Je kunt door de zorgen rond kerk en geloof heel gemakkelijk verzuren of bitter worden. Verleidelijk is het dan om een zondebok te gaan zoeken. Maar is dat wel eerlijk? Ikzelf beschouw de crisis rond het christelijk geloof veeleer als een uitdaging. Nu het geloof wordt aangevochten, worden wij uitgedaagd om opnieuw de kern van het christendom te verwoorden en, vooral ook, te gaan beleven. Tot die kern hoort, wat wij ook tijdens het komend kerstfeest gaan vieren: de komst van Christus in ons midden.

Na Sinterklaas worden de etalages met kerstspullen versierd. Overal kerstmannen, groen en lichtjes. De winkeliers weten het kerstfeest goed te gebruiken om de decemberomzet tot een succes te maken. Vanouds stellen priesters en predikanten bij deze ontwikkeling grote vraagtekens.

Kerstmis, zo zeggen zij, is toch méér dan groen en glitter; toch méér dan lekker eten en dure cadeaus.

Dit kerkelijk protest tegen de greep van de commercie op het kerstfeest is zeker op zijn plaats, maar tegelijk ook weinig effectief. Ieder jaar opnieuw gaat het kerstcircus weer draaien, inclusief de overvloed aan geschenken en dure diners. Moet de kerk dan zwijgen over de greep van de commercie op het hele kerstgebeuren? Ik denk, eerlijk gezegd, niet. Toch is het niet zinvol als pastores alleen met een zuur gezicht spreken over de verloedering van de kerstgedachte. Mensen, ook gelovige mensen, hebben behoefte aan gezelligheid en geborgenheid, juist in de donkere decembermaand. Een goede maaltijd kan de feestvreugde alleen maar verhogen. Het is niet de taak van de kerk om met een opgeheven vinger en hoofdschuddend de hedendaagse kerstgebruiken af te wijzen. Veeleer is het de taak van de kerk om te zeggen dat alle glinsterende kerstbomen en andere zaken alleen maar de buitenkant vormen. Het is niet meer dan cosmetica, en daar moet je – voor een goed resultaat – meestal niet te veel van gebruiken.

De kerk verwijst naar de binnenkant, naar de kern van het kerstfeest. Wij vieren met kerst de komst van God in ons midden. De heilige God van Israël heeft zich in Christus over deze wereld en over ieder van ons heen gebogen. Dat geheim van de menswording van de Heer is aan de kerk toevertrouwd als een kostbaar geschenk. Op het kerstfeest zegt God tot ons: mens, ik houd van jou. In Christus is Gods mensenliefde ondubbelzinnig aan het licht getreden. In Jezus is God bij ons gekomen om alles met ons te delen, tot onze stervensangst en dood toe. Kerstmis vormt het feest van Gods trouw.

Wij verdrijven rond kerst de duisternis van de wintertijd met het licht van veel kaarsen en lampen. Onze God verdrijft onze duisternis door het licht dat Christus heet. Het grootste cadeau dat God ons biedt is Zijn zoon. Als wij dat als binnenkant van kerst werkelijk vieren, dan is een wat soberder buitenkant bijna vanzelfsprekend. Ik hoop dat u, mede door het komende kerstfeest, zult groeien in uw vriendschap met Christus. Geborgen bij Hem worden wij uitgedaagd om het evangelie werkelijk te gaan leven. Hij roept ons op tot concrete navolging. Wij mogen het licht en de vrede van Christus doorgeven aan elkaar, met name aan de kleinen en de kwetsbaren, dichtbij en ver weg.

Pastoor Pieter Scheepers

Dagje weg na kerst?

Christelijke feestdagen als Kerstmis, Pasen en Pinksteren verwijzen naar één gebeurtenis, maar de viering bestaat bij ons uit twee dagen. In andere landen (bijvoorbeeld in de Verenigde Staten) bestaat zo'n tweede dag helemaal niet. In Nieuw Zeeland, Australië en Canada heet deze dag 'Boxing Day': naar oude traditie werd op deze dag de kerstkist (box) geopend. In die kist zaten cadeautjes voor de arme mensen. Om in stijl met het kerkelijk jaar te blijven: waarom hebben wij (en een aantal andere Europese landen) eigenlijk een tweede kerstdag (en in het verlengde hiervan een tweede paasdag en tweede pinksterdag)? Een kleine speurtocht leverde weliswaar verschillende verklaringen op, maar toch is er wel sprake van een gemeenschappelijk patroon.

Kerstening

Over de ontstaansgeschiedenis van de belangrijkste (eerste) christelijke feestdagen is redelijk veel duidelijkheid. De datum van Pasen bijvoorbeeld werd bepaald door het concilie van Nicea (325): op de eerste zondag na de eerste volle maan in de lente. Daarom valt Pasen nooit op dezelfde datum. Dat geldt ook voor Pinksteren, want dat wordt altijd 50 dagen na Pasen gevierd. In de derde eeuw wilden veel christenen de geboortedag van Jezus vieren. Maar omdat men dag, maand en jaar van Zijn geboorte niet kende, zocht men naar een zinvolle datum. En zo kwam men uit op 25 december: enkele dagen nadat het zonlicht weer begon terug te keren en de dagen gingen lengen (21 december, de winterzonnenuwende). Op deze manier werden de 'heidense' lichtfeesten ('joelfeesten') gekoppeld aan een belangrijk christelijk moment. Langzaam vergaten de mensen de oude betekenis van die dag en groeide Kerstmis uit tot een belangrijk christelijk feest. We gaan er overigens in onze huidige westerse jaartelling nog steeds van uit dat het jaar één het geboortjaar van Jezus is geweest, maar waarschijnlijk is dit niet helemaal juist en hebben de 'kalendermakers' zich enkele jaren vergist.

Extra vrije dag

De 'tweede' feestdagen (en dus ook tweede kerstdag) hebben naar alle waarschijnlijkheid geen echte christelijke grond. Sommige bronnen

vermelden dat tweede paasdag in 1578 door de protestantse overheid werd ingesteld. Tweede kerstdag (door de kerk officieel 'Tweede dag onder het octaaf van Kerstmis' genoemd en waarop overigens het feest van de H. Stefanus wordt gevierd) schijnt al te zijn ontstaan in de Middeleeuwen. Het dienstpersoneel van welgestelde families moest met kerst gewoon werken. Om hen in de gelegenheid te stellen om ook hun familie te bezoeken kregen ze de dag na kerst vrij; ziedaar de oorsprong van onze tweede kerstdag. Ook kregen ze vaak eten mee voor hun familie en daaruit zou langzamerhand de traditie van het kerstpakket zijn ontstaan. Hetzelfde gold voor de arbeiders: de 'tweede' feestdagen waren voor hen de enige vrije dagen die ze hadden, afgezien van de zondagen. Een extra vrije dag stelde hen in staat om de eigenlijke feestdag beter te vieren, zonder dat allerlei privé-beslommeringen de feestvreugde in de weg hoefden te staan. Vooral de katholieke geestelijkheid maakten zich hier sterk voor.

Van vier naar twee

Andere bronnen vermelden dat tijdens een officiële kerkvergadering in Mainz in 813 door de katholieke kerk besloten werd dat het echte kerstfeest vier dagen moest duren. Werken op kerstavond of op een van de kerstdagen bracht ongeluk: dat mocht dus niet. Het verbod gold niet voor werk dat echt gedaan moest worden. Zo mochten boeren bijvoorbeeld wel hun dieren verzorgen. De eerste kerstdag was vooral een gezellig, huiselijk feest. Tweede kerstdag was al uitbundiger. Op derde kerstdag werd de apostel Johannes herdacht, de heilige van de vriendschap. En vierde kerstdag was een echt kinderfeest: kinderen waren een dag de baas. Hoe dan ook: van die vrije kerstdagen werd steeds meer afgesnoept. Eerst verdween de vierde kerstdag en in 1773 schrapte Nederland ook de derde kerstdag, zodat er vanaf dat moment twee over bleven. In 1964 werden de beide kerstdagen twee officiële vrije dagen voor alle Nederlanders. Niet zo vanzelfsprekend, want in België bijvoorbeeld is alleen eerste kerstdag een officiële feestdag. In veel landen (o.a. in Duitsland) viert men de geboorte van Jezus in de nacht vóór eerste kerstdag (Heiligenabend); eigenlijk net zoals bij ons in de kerstavondmis en nachtmis. En in de Oosters- en Russisch orthodoxe kerken viert men de geboorte op 6 januari (Openbaring des Heren, Driekoningen).

Interessant is overigens de verklaring voor de joodse ‘tweede’ feestdagen. Pesach (Pasen), Shavoe'ot (Wekenfeest), Soekkot (Loofhuttenfeest), Rosj Hasjana (Nieuwjaar) worden één dag langer gevierd dan in de Tora (de vijf boeken van Mozes) staat aangegeven. Dit heeft te maken met het feit dat het joodse jaar een maanjaar is. De dagen waarop de feesten vallen, worden en werden gerekend vanaf de verschijning van de nieuwe maan (begin van een joodse maand), die officieel wordt aangekondigd nadat getuigen in Jeruzalem haar hebben gezien. Er konden daarbij vroeger makkelijk fouten worden gemaakt, vooral bij het doorgeven van deze informatie vanuit de bron in Jeruzalem naar veraf gelegen gebieden. In de landen buiten Israël is daarom een extra dag toegevoegd aan genoemde feestdagen om een mogelijke verkeerde viering te voorkomen.

Afschaffen dan maar?

Nu feestdagen als Kerstmis en Pasen lang niet meer door iedereen als christelijk of kerkelijk feest worden gevierd en beleefd, zien we een tendens ontstaan om deze ‘extra dagen’ los te koppelen van hun oorsprong. Velen besteden deze dagen dan ook met een bezoek aan familie, autoshow, tuinbeurs, woonboulevard of sportgebeuren. Afschaffen dan maar en in plaats daarvan ruimte maken voor feestdagen die in andere godsdienstige of levensbeschouwelijke tradities worden gevierd? Deze discussie is in ons land al vaker gevoerd, maar heeft nog nooit tot afschaffingen geleid. Een beknopte rondgang in enkele kranten, tijdschriften en websites maakt al snel duidelijk, dat deze (tweede) dagen nu eenmaal vast verankerd zijn in de christelijke traditie en dat men daar ‘van af moet blijven’: er wordt al teveel aan tradities en democratische waarden geknabbeld. Het lijkt me ook eigenlijk geen goed idee, tweede kerstdag (en de andere tweede christelijke feestdagen) afschaffen ten faveure van een andere feestdag. Niet omdat het anderen niet gegund zou zijn, maar omdat het de sociale cohesie bevordert wanneer iedereen op dezelfde dag vrij is.

Jan Simons

(Bronnen: *Intermediair*, *Gooi en Eemlander*, *Wikipedia*, *RKK Nederland*)

Met het oog op de toekomst

Interview met Kees de Graaf, vice-voorzitter van de St. Willibrordusparochie te Berkel

In de afgelopen anderhalf jaar heb ik gesproken met de verschillende pastores van de komende fusiepartners en bijvoorbeeld met de nieuwe deken, maar dicht bij eigen huis was ik nog niet geweest. Ik ken vice-voorzitter van de St. Willibrordusparochie Kees de Graaf al enkele jaren. We hebben nog samen gewerkt aan het huidige beleidsplan voor de beide parochies in Berkel en Enschoot, maar we hadden nog niet eerder met elkaar gesproken over de aanstaande fusie. Tijd dus voor een gesprek met de ‘buurman’.

Uitnodigende gemeenschap

“De St. Willibrordusparochie wil zich presenteren als een *Uitnodigende Gemeenschap* die vanouds gevestigd is in de dorpskern Berkel.” Zo luidt de eerste zin op de website van de St. Willibrordusparochie. Zo blijkt de vice-voorzitter niet alleen als mens te zijn, maar zo zit hij ook in het aanstaande fusieproces.

Ik wil eerst eens wat meer weten over het kerkgebouw: kent dit eigenlijk net zo’n historie als onze parochie? Als je de beide websites van de parochies onderzoekt, leid je van beide af dat er rond de 13^e eeuw al gekerkt wordt. Laten we het er op houden dat beide parochies voor dergelijke kleine kernen/dorpen een rijke historie kennen. Over beide parochies zijn ook boeken verschenen. Het laatste uitgebreide boek over de St. Willibrordusparochie is uitgegeven ter gelegenheid van haar 150-jarig bestaan in 2002. Een prachtig boek dat verhaalt over het ontstaan van de parochie zelf en mooie verhalen en anekdotes in zich heeft. Het boek doornemend kom ik ook wat meer over Kees te weten, want hij maakte in het boek verschillende keren aantekeningen, eigenlijk meer correcties en aanvullingen op de teksten.

Kerkbestuurder

Kees is aldus een precies mens en zo verhaalt hij ook over zijn eigen historie. “Ik ben weliswaar in Tilburg geboren als oudste van zeven

kinderen, maar ken uit mijn jeugd al de St. Caeciliaparochie, omdat ik als kind te voet de bedevaart naar Sint Job aflegde.” Na zijn opleiding aan het Groot Seminarie in Haaren heeft hij tijdens zijn studie sociologie in het weekend als diaken geassisteerd in de parochie Loven te Tilburg. In de jaren ‘70 heeft hij echter, net als vele anderen, het pastoraat verlaten en kwam hij in dienst bij de universiteit in Tilburg als wetenschappelijk medewerker. Toen hij vele jaren later afscheid nam, was hij directeur van de Faculteit Letteren. Inmiddels woonde hij, via omzwervingen in Breda en Udenhout, al jaren in Berkel-Enschot. En wel als de buurman van de nonnen van de abdij Koningsoord. “Nadat ik met FPU ben gegaan, werd ik secretaris van de BEU en was ik een jaar voorzitter van de werkgroep Eerste Communie. Zo’n vijf jaar geleden ben ik, gelijk met pastoor Pieter Scheepers, aangetreden als vice-voorzitter van het kerkbestuur.”

Tempo

En nu dus samen met de andere vice-voorzitters en het beoogde nieuwe pastorale team toewerken naar de fusie. Hoe loopt dit proces naar zijn mening? Kees antwoordt dat het allemaal geleidelijk gaat, geen grote schokken en veranderingen van bovenaf, maar de besturen werken langzaam naar elkaar toe en van onderaf komt samenwerking op gang. Dit laatste vooralsnog alleen tussen de Berkel en Enschoot en nog niet zo zeer tussen alle vier de parochies, maar dat is volgens Kees een kwestie van tijd. “Over de richting die de nieuwe parochie op moet verschillen de besturen niet van mening, hooguit over het tempo waarin dat kan gebeuren. Er zijn enkele uitgangspunten op papier gezet waarin niet de grootste gemene deler wordt gezocht, maar vooral de kleinste gemene

veelvoud.” In de komende periode staan diverse momenten gepland waarop bestuurders van de parochies bij elkaar komen, zowel met als zonder een afvaardiging vanuit het bisdom.

Gereedschapskist

Net als bij de eerdere gesprekken met onze fusiepartners stel ik ook Kees de vraag of de parochianen veel gaan

merken van de fusie. “Het gaat langzaam, maar uiteraard gaat de parochiaan er wat van merken. Dat is ook de bedoeling. Enkele zaken zullen misschien even wennen zijn, maar na aanstelling van één pastoraal team voor Berkel en Enschoot is ook een aantal zaken veranderd en daarop hebben we eigenlijk nauwelijks commentaar gehad. Inmiddels zijn deze zaken, zoals het feit dat er bijvoorbeeld op tweede kerstdag één mis is, ook gemeengoed geworden.” Vooralsnog zal Kees met zijn medebestuurders echter vooral zelf nog aan de slag moeten. “We hebben enkele mijlpalen nodig waar we naar toe kunnen werken. En één van meest heikele punten zal waarschijnlijk wel zijn wanneer de parochies de zelfstandigheid gaan opgeven.” Daarvoor is het bisdom de besturen in ieder geval te hulp geschoten, want Kees laat me ‘de-nieuwe-parochie-gereedschapskist’ zien. Een zeer uitgebreide multomap waarin zeer gedetailleerd is vastgelegd welke zaken er volgens het bisdom allemaal voorbij komen als je bezig bent een nieuwe parochie neer te zetten.

Coaching

Kees hoopt dat het bisdom niet te dicht op het fusieproces gaat zitten, maar zich vooral faciliterend zal opstellen. Overigens verwacht hij het laatste, want “het bisdom is tevreden met het huidige fusieproces bij ons. Het proces wordt namelijk vanuit (de besturen van) de parochies zelf getrokken en heeft tot op heden eigenlijk geen bijsturing van het bisdom nodig. Niettemin komt begin volgend jaar de hulpbisschop Mutsaers ook bij ons op bezoek en zal hij met de besturen spreken over ondermeer de fusievoortgang. We worden dan gemijterd gecoached,” sluit Kees met een glimlach af.

Vincent van Baaren

Het sneeuwt in Denemarken

Tijdens een werkbezoek aan een school in Denemarken schoot Anneke Hesp, de eindredactrice van het (voortgezet) onderwijsblad *Van Twaalf tot Achttien*, vóór haar afspraak even een kathedraal in. Verwonderd keek ze naar een groep jonge kinderen die onder leiding van de koster nieuwsgierig de verschillende ‘onderdelen’ van deze kerk aan het verkennen waren. Een adem-benemende winterse ervaring!

Het sneeuwt over Denemarken, maar ik heb geluk. De deur van de kathedraal van Haderslev is open. Binnen is het wat warmer; even rondkijken voordat ik over een uur mijn afspraak heb. Het is eenvoudig, wit, maar wel hoog. Een oud gotisch gebouw. Achter het altaar in de crypte een kleine tentoonstelling over kazuifels en zo. Wanneer de kleur groen moet of wit of paars of rood. De altaarkleden die erbij horen zijn ontworpen door de huidige koningin Margarethe van Denemarken. Leuk dat zo’n vrouw dat doet. Maar na een kwartier ben ik wel uitgekeken. Nog even voorin kijken aan een tafel met wat lectuur. De deur naar een zijkamer erachter is open. Er rommelt iemand wat. Ik zie een korte geschiedenis in het Nederlands liggen en ga even op de voorste bank in de lege kerk zitten lezen.

Achter me gaat de grote deur open. Twee kleutertjes met skipakjes staan hand in hand in de opening. Een stem zegt wat in het Deens en ze lopen naar voren. Ze zijn de eersten in een stoet van zestien kleutertjes met twee vrouwen. Uit het zijkamertje schiet een jongeman in trui die zijn haren nog even recht strijkt. Hij loopt mee naar voren en vraagt de kinderen bij de diepe zwarte doopvont te komen die daar staat.

Mijn Deens is gebrekkig, maar ik begrijp hoe hij de kindertjes welkom heet en vraagt of ze wel eens eerder hier zijn geweest. Dan begint de koster over de allereerste keer dat een kindje hier komt; om gedoopt te worden. Hij haalt de deksel van het doopvont en laat zien dat het nog dieper is dan een kinderbadje. Vroeger werden de baby’tjes hier drie keer helemaal in het water ondergedompeld, en dat was niet warm. De kinderen kijken hem met grote ogen aan terwijl hij de gebaren maakt. Wat erg!!! Dan doet hij

voor hoe het nu gaat. Rustig in de arm en dan een beetje water over het voorhoofd. Dan huilen ze niet zo hard.

Het volgende onderdeel is het kleine orgeltje bij de doopvont. Hij pakt een blokfluit en vraagt wie er geluid uit kan krijgen. En hoe gaat dat dan? Het is alleen maar de lucht die het doet. Dan wijst hij op de orgelpijpen en daarna op het reuzenorgel achter in de kerk op het koor.

Op naar de communiebank die op de laatste trap naar het altaar staat opgesteld. Ik houd mijn adem in. Vroeger mocht ik als meisje die trappen zeker niet op. Dat was alleen voor de misdienaars. De kleuters hebben allemaal een plekje bij de communiebank en nu steekt de koster van wal over de koningin en wat er allemaal gebeurt bij dat altaar. Er wordt geen hostie uitgedeeld.

Dan naar de preekstoel. Ze mogen erop. Net als bij de glijbaan dringen ze de trap op. De stevigste juffrouw gaat boven staan en tilt ze een voor een op zodat ze over de kansel kunnen kijken.

Mijn afspraak! Ik moet nu weg. Als ik bij de deur sta, keer ik me even om. De zestiende kleuter zwaait aarzelend naar me terug. Ik ben bijna weer bekeerd.

Anneke Hesp

Kerstmis 2010

Gesteld dat ik een engel was
Uw grootheid kon bezingen
Terwijl U daar zo need'rig lag
Bekleed met Goddelijk Gezag
Mijn 'Gloria' zou swingen

Gesteld dat ik een herder was
En slapend in de winternacht
Een jubelzang zou horen
Dat Christus was geboren
Ik zocht U op met al mijn kracht

Gesteld dat ik een koning was
En volgen mocht Uw Sterre
U vinden in een simp'le stal
Gezonden naar dit tranendal
Voor ons kwam U van verre

Gesteld dat ik een wijze was
Geleerd door al mijn boeken
Uw aards verblijf voor mij een vraag
Mijn twijfels vormen zich gestaag
Ik zou U tóch gaan zoeken

Wim Nolens

Voor wie terug durft te gaan

Herman Andriessen (theoloog en psycholoog) vertelt in zijn boek *En God wachtte* het volgende verhaal over Maria en een van de herders.

De herders waren terug bij hun schapen, maar een van de herders had gezien hoe Maria de stukken bijeen zocht in haar hart: het stuk van de herders, het stuk van de engelen en het stuk van alle mensen die verwonderd waren.

Toen hij terug ging, moest hij onderweg aan Maria denken. Hij draaide zich om, keerde op zijn schreden terug en vond haar in de stal met het kind; verder was er niemand. “Ben je teruggekomen?” zei ze. “Ja,” zei hij, “ik zag je denken met je hart.” Ze zei niets. Maar na een poosje vroeg ze: “Wat dacht je allemaal?” De herder zei: “Het liet me niet los. Daarom kwam ik terug.”

Zij keek naar het kind en zei: “Ik begrijp het niet, het is toch ook mijn kind. Iedereen bemoeit zich ermee en gaat dan weg. Maar jij kwam terug.”

“Mijn vader,” zei hij, “leerde me dat je altijd terug moet keren als je iets niet begrepen hebt.” “En wat begreep je dan niet?” “Je zat er zo stil bij; een hoop volk om je heen. En soms keek je man ongelukkig. Dat begreep ik niet.”

Maria zei zacht: “Je hebt het gezien aan ons, er is iets met het kind. Mijn nicht heeft dat ook al gezegd.” Toen zei de herder net zo zacht: “Met mijn kind was ook iets.” “Wat dan?” vroeg zij. Toonloos zei hij: “Het werd ziek en het ging dood. Sindsdien zijn alle kinderen voor mij een teken.” Ze zag hem aan. Toen zei ze: “Streel het maar; en denk aan je kind.”

Hij legde zijn hand op het kleine hoofdje en streelde het kind. Het sliep rustig door onder zijn grote hand. Maar de wond in zijn hart ging dicht. Maria zag het aan; hoe hij zijn hand legde op het kleine hoofd en het streelde, en hoe zijn ziel genas. En in haar hart rees het eerste begripen.

Dit verhaal van de herder liet mij niet los. Maria, verwonderd om de terugkomst van de herder, die gezien had wat er in haar hart leefde aan hoop en vrees. Het mooie van wat hier gebeurt is: je mag altijd

terugkomen op de plek waar je vragen hebt bij deze Moeder en haar Kind. En de vragen die je hebt, mogen gesteld worden en je raken en je bezighouden tot je een antwoord vindt. Maria, hier met zoveel vragen in haar hart, zij beklagt zich dat mensen gaan en komen en zich met haar situatie bemoeien, maar weggaan zonder iets aangevoeld te hebben van wat haar bezighoudt.

Hoe vaak overkomt het ons mensen dat wij ons voelen als Maria; er is wel nieuwsgierigheid, maar geen begrijpen. Of zijn wij zelf de nieuwsgierige en zien wij niet wat er aan de hand is?

Eén is er die terugkomt en dat is voldoende om zich uit te spreken. En ook de herder mag zeggen wat hem bezig had gehouden. En hij vertelt wat zijn vader hem leerde en zegt dat hij vond dat Maria zo stil was en Jozef zo ongelukkig keek en dat hij dat niet begreep: ze waren toch immers jonge ouders met een prachtige jonge zoon! Ja, dat was het 'm: dat kind! Er is iets met dit kind, Elisabeth had er ook iets over gezegd en die engel had ook al een onbegrijpelijke boodschap gehad waar ze toch 'ja 'op gezegd had! En toen durfde de herder zich uit te spreken: er was ook iets met zijn kind. En Maria spoorde hem aan om te vertellen wat hij in zijn hart verborg: “Wat dan?” “Mijn kind werd ziek en ging dood en zijn alle kinderen voor mij als een teken.”

Hier, die ontmoeting van twee zielsverwanten die vragen hebben bij hun kind. En hoevelen met hen! Bij wat hen overkomt of overkomen is, is er een aanvoelen hoe ze bij elkaar steun vinden en zich uit mogen spreken. Wat zou het fijn zijn als wij zo wat momenten, ogenblikken bij Maria zouden kunnen zijn en ons uitspreken. Wat zou Kerstmis, geboorte en pijn voor ons gaan betekenen als dit ons mocht overkomen?

Maria voelt die pijn, met haar slapende kind op haar schoot, heel diep in har hart en ze nodigt de herder uit om het kind te strelen. Nu durft hij dat; het kind slaapt door terwijl het gestreeld wordt door zijn grote grove en ruwe hand. En jij, en jij, en jij, mag dat

voorbeeld volgen. En, o wonder, de wond in zijn hart geneest en dat ziet Maria, en in haar hart begint ze te begrijpen wat er met haar kind is, wat de engel bij de aankondiging sprak en Elisabeth tot haar sprak bij hun ontmoeting.

Zou Maria, als wij goed luisteren, ook u en mij aan kunnen sporen om ons uit te spreken: “Vertel me, wat is er met jou, met je dierbare? Welke levensvragen heb je? Welke angst houdt je in zijn greep, Welke pijn heeft jouw hart verwondt?” En ook wij zullen door haar uitgenodigd worden om haar kind te strelen om zo ons hart te doen genezen.

En ook al is er in je hart nog niet dat begrijpen van wat je overkomt, kom terug totdat je antwoord vindt en de wond in je hart mag helen. En eens komt dat moment dat je meer en meer van het leven, de liefde en de pijn gaat begrijpen zoals Maria.

Ik wens ieder van u een gelukkig makende ontmoeting met Maria en haar kind toe.

Zr. Augusta

Kerstmis

Om aan kinderen te vertellen

Heel lang geleden hielden herders in een donkere nacht de wacht bij hun schapen. Opeens zagen ze een heel mooi licht. Het was net alsof de zon ging schijnen, midden in de nacht. Maar het licht kwam van een engel die een boodschap van God kwam brengen. De herders schrokken er van en werden een beetje bang. Maar de engel zei: “Ben maar niet bang, want ik kom jullie iets heel moois vertellen. In het stadje Bethlehem is een bijzonder kindje geboren en hij heet Jezus. Ze zeggen dat hij iedereen gelukkig zal maken, dus ga maar eens gauw een kijkje nemen. Je kunt het kindje vinden in een stal.”

Daarna kwamen er nog een heleboel andere engelen. En samen zongen ze een prachtig lied voor God en over vrede op aarde. De herders werden er stil van, zo mooi was het lied. Toen de engelen weg waren, gingen de herders op reis naar Bethlehem, want ze waren heel nieuwsgierig naar dat pas geboren kindje.

Toen ze in Bethlehem kwamen, vonden ze al gauw een stal. De herders vroegen zich af of in die stal het kindje Jezus geboren zou zijn. En toen ze naar binnen gingen, zagen ze in de voederbak voor de dieren het kindje liggen. Maria en Jozef stonden er naast. Heel zachtjes liepen de herders naar het kindje toe. Wat waren ze blij dat ze het zagen!

Ook waren er drie koningen op weg gegaan naar Bethlehem. Want ze hadden een prachtige ster gezien en zeiden tegen elkaar dat er ergens een heel bijzonder kind geboren moest zijn. En de ster had hen de weg gewezen. De koningen hadden mooie kleren aan, een gouden kroon op hun hoofd en ze reden op kamelen. Toen ze bij de stal aan kwamen, pakte Maria het kindje uit de voederbak zodat de koningen het goed

konden zien. En ze gaven het kindje hele mooie cadeautjes: goud, wierook en mirre.

Na een tijdje gingen de herders en de koningen weer terug naar huis. En ze vertelden aan alle mensen die ze tegenkwamen wat ze hadden gezien. Iedereen was natuurlijk heel blij en samen spraken ze af dat de verjaardag van Jezus ieder jaar een feestdag zou zijn: Kerstmis.

(naar het verhaal van Dick Bruna, *Kerstmis*)

(Vera van Baaren (7 jaar) tekende de engel bij dit verhaal)

Kerst in het proto-evangelie van Jacobus

Het Kerstevangelie is niet alleen opgetekend in de bijbel. Pas rond de derde eeuw na Christus werd de huidige versie van de bijbel door de kerk vastgesteld. Voor die tijd waren er allerlei geschriften die in het leven van de kerk een rol speelden. Het proto-evangelie van Jacobus er is één van.

Het proto-evangelie van Jacobus dateert uit de tweede eeuw. Het maakt deel uit van de apocriefe evangeliën die een legendarisch karakter hebben, maar ook authentieke uitspraken en gebeurtenissen kunnen bevatten. Ze gunnen ons een blik in de geloofsbeleving van de vroege christenen. Dit boekje wordt toegeschreven aan Jacobus, de broer van de Heer. Het beschrijft de wonderlijke geboorte en jeugd van de maagd Maria die bestemd wordt voor de dienst in de tempel. Voor het eerst horen we hier dat haar ouders Joachim en Anna heetten. Op twaalfjarige leeftijd werd ze verloofd met Jozef, een oude man die reeds zonen heeft. Zoals ook in de tekst uit de koran, proeven we hier de ongemakkelijke situatie van haar zwangerschap. Het geboorteverhaal van Jezus is bijzonder uitgebreid; hieronder volgt een gedeelte uit de hoofdstukken 17, 18 en 19.

* * *

Van koning Augustus ging er een decreet uit dat alle mensen in Bethlehem van Judea geregistreerd moesten worden. En Jozef zei: “Ik zal mijn zonen opgeven, maar dit meisje, wat zal ik met haar doen? Hoe zal ik haar registreren? Als mijn vrouw? Nee, daar schaam ik me voor. Als mijn dochter dan? Maar alle kinderen van Israël weten dat zij niet mijn dochter is. Deze dag van de Heer zal ik doen zoals de Heer wil.” En hij zadelde zijn ezelin, zette haar er bovenop, zijn zoon leidde het en Jozef liep achter hem aan. En toen zij nog vijf kilometer van Bethlehem verwijderd waren, draaide Jozef zich om en zag haar met een bedroefd gezicht en hij dacht bij zichzelf: “Waarschijnlijk bezorgt datgene wat in haar is, haar verdriet.” En weer draaide Jozef zich om en zag haar lachen en hij zei tegen haar: “Maria, wat heb je toch dat ik je de ene keer lachend zie en de andere keer

bedroefd?” En Maria zei tegen Jozef: “Dat komt omdat mijn ogen twee volken zien: een dat huilt en klaagt en het andere blij en juichend.”

En halverwege zei Maria tegen hem: “Haal me van de ezel af, want datgene wat in mij is dringt om naar buiten te komen.” En hij tilde haar van de ezel en zei: “Waar zal ik je naartoe brengen om je schande te verbergen? Want overal hier is woestijn.”

En hij vond daar een grot, bracht haar erbinnen en liet zijn zonen bij haar achter. Hij ging verder en zocht een vroedvrouw van de Hebreëen in het land van Bethlehem.

Ik, Jozef, liep en liep niet. Ik keek op naar de lucht en zag de hemel vol verbazing.... de vogels van de hemel bewogen niet. En ik keek naar de aarde en zag een gevulde schotel en werkers die ernaast lagen, met hun handen in de schotel: en zij die kauwden, kauwden niet; en zij die het voedsel oppakten, pakten het niet op; en zij die het naar hun mond brachten, brachten het niet daarnaar toe; maar de gezichten van allen keken omhoog. En kijk, er werden schapen voortgedreven en ze gingen niet vooruit maar stonden stil. De herder tilde zijn arm op om hen met zijn staf te slaan, en zijn hand bleef omhoog staan. En ik keek naar de stroom van de rivier en zag de monden van de kinderen op het water, maar zij dronken niet. En plotseling vervolgden alle dingen weer hun gang.

En zij stonden in de ruimte van de grot: en kijk, een heldere wolk overschaduwde de grot. En de vroedvrouw zei: “Mijn ziel maakt groot deze dag, want mijn ogen hebben wonderlijke dingen gezien: want heil is geboren voor Israël.” En onmiddellijk trok de wolk zich terug uit de grot en een groot licht verscheen in de grot zodat onze ogen het niet konden verdragen. En beetje bij beetje trok dat licht zich terug totdat het kleine kind verscheen: en het liep en nam de borst van zijn moeder Maria.

* * *

Bron: *Sporen van God*, een website van theologe Marianne Vonkeman (1955). Naast haar werk als predikant geeft ze lezingen over spiritualiteit en mystiek. Voor meer info zie www.sporenvangod.nl

Column

Heerlijk, het is weer december! Buiten is het donker en koud, binnen licht en lekker warm. De eerste sneeuw is eind november al gevallen, Sinterklaas is geweest, de kerstdagen staan voor de deur en ook Oud & Nieuw komt er weer aan. Het is een echte familiemaand, waarin veel mensen meer dan in andere maanden de tijd nemen om samen dingen te ondernemen. We gaan, ondanks de koude, met zijn allen naar buiten, er komen weer gezelschapspellen en stokken kaarten op tafel, we gaan meer bij elkaar op (familie)bezoek en we gaan opeens weer massaal naar de kerk.

Gek is dat eigenlijk: ondanks de crisis waarin de katholieke kerk zich bevindt, zitten de kerken in december weer stampvol. Soms zelfs zo vol dat toegang tot enkele 'laatkomers' vanwege veiligheidsrisico's geweigerd moeten worden. Waarom gaan we in december wel naar de kerk? De kerk wordt immers al gedurende een lange periode zo bekritiseerd dat je je kunt afvragen wie er eigenlijk nog in de kerk wil zitten en waarom ze dat willen. Niemand wil tenslotte geïdentificeerd worden met een instituut dat zo openlijk wordt aangevallen op zijn 'oude kijk op zaken', dat de laatste maanden veelvuldig wordt vereenzelvigd met seksueel misbruik en dat het zo druk heeft met zichzelf en met het omgooien van haar lokale organisatie naar nieuwe parochies dat het in de perceptie toch niet ook nog eens tijd kan hebben voor zijn eigenlijke taak, namelijk een geloofsgemeenschap zijn en daaraan uitvoering te geven?

Zou het dan enkel trouw aan de traditie zijn dat men in december wel in de kerk zit? Iets in de trant van: "We doen dat elk jaar en dat al ons hele leven, we weten niet beter." Of: "Pa en ma vinden het prettig, dus we doen het voor hen." Zo simpel zit de mens toch niet meer in

elkaar? We maken toch heel bewust keuzes en zeker als het de besteding aangaat van de schaarse tijd die we tegenwoordig hebben? Het zal dus wel iets anders zijn. Maar wat dan? Zouden we wellicht toch meer met geloof, spiritualiteit en kerk hebben dan we wellicht willen toegeven? En dat eigenlijk ook nog eens dusdanig veel dat we het instituut kerk even niet aan de vele publieke beschuldigingen willen koppelen of dat we de lokale parochie, waar in kleine kring met elkaar het geloof wordt beleden, op die momenten toch graag los zien van het instituut katholieke kerk?

Eigenlijk maakt het ook helemaal niet uit waarom de kerk tijdens de feestdagen wel vol zit en door het jaar heen minder: de kerk wordt dan gewoon druk bezocht omdat het geloof van de parochianen in het goede, in de oorsprong van de kerk nu eenmaal sterker is dan de fouten die door de organisatie van het instituut als geheel of in persoon gemaakt worden. Omdat ze er steun vinden, er kracht uitputten.

Enkele keren in het jaar geven we massaal toe aan dat gevoel dat diep in ons geworteld zit. En dat dat dan niet het jaar door is, is wellicht voor een aantal mensen jammer, maar laten we vooral de momenten tijdens de feestdagen koesteren dat we de weg wel weten te vinden. En laten we genieten van al het andere dat in december weer op ons pad komt: het samenzijn, de vrije dagen die voor velen komen, de familiediners, etc. Heerlijk, het is weer december!

Vincent van Baaren

Het gemengd koor geeft op 19 december in de St. Caeciliakerk het kerstconcert *Night of Miracles*. Aanvang 19.00 uur. Iedereen is van harte welkom!

Kerstgedicht

Als ieder mens
eens Herder wilde zijn
voor buur en vreemdeling
voor broer en kameraad:

Als ieder mens
eens Engel wilde zijn
op school en werk
of zo maar in een straat:

Als ieder mens
eens Ster zou willen zijn
een lichtpunt
op de weg
van liefde en van haat

Dan werd een oud verhaal
een evangelie
weer eindelijk vertaald
naar mensen toe:

Een Herder en een Engel
een Herberg en een Ster
de stad
iets meer bewoonbaar
de vrede
minder ver

Zr. Augusta

Vieringen rond Kerstmis 2010

Donderdag 23 december

19.00 uur Caeciliakerk: Boeteviering voor beide parochies
Voorgangers: pastorale team

Vrijdag 24 december: Kerstavond

16.30 uur Caeciliakerk: Herdertjesviering m.m.v. Eigen-Wijs
Voorgangers: werkgroep gezinsviering

18.00 uur Willibrorduskerk: Gezinsviering m.m.v. Eigen-Wijs (deze viering is niet geschikt voor de allerkleinsten)
Voorgangers: Pastoor P. Scheepers en Zr. Augusta

19.30 uur Willibrorduskerk: Eucharistieviering m.m.v. Pippijn
Voorgangers: pastorale team

21.00 uur Caeciliakerk: Eucharistieviering m.m.v. het gemengd koor
Voorgangers: pastorale team

22.30 uur Willibrorduskerk: Nachtmis m.m.v. het gemengd koor
Voorgangers: pastorale team

24.00 uur Caeciliakerk: Nachtmis m.m.v. In Between
Voorgangers: pastorale team

Zaterdag 25 december: Hoogfeest van Kerstmis

09.30 uur Caeciliakerk: Hoogmis m.m.v. het gemengd koor
Voorgangers: pastorale team

11.00 uur Willibrorduskerk: Hoogmis m.m.v. het gemengd koor
Voorgangers: pastorale team
De beide kerken zijn geopend van 14.00 - 17.00 uur voor kerststalbezoeking

Zondag 26 december: Tweede Kerstdag, Feest van de H. Familie

10.00 uur Caeciliakerk: Eucharistieviering m.m.v. Gregoriaans koor
Voorgangers: pastorale team

*De beide kerken zijn geopend van 14.00 - 17.00 uur voor
kerststalbezichtiging*

Vrijdag 31 december: Oudjaar

19.00 uur Caeciliakerk: Eucharistieviering m.m.v. het gemengd koor
Voorgangers: pastorale team

Zaterdag 1 januari: Nieuwjaarsdag

10.00 uur Willibrorduskerk: Hoogmis m.m.v. het gemengd koor
Voorgangers: pastorale team

11.30 uur Caeciliakerk; Eucharistieviering m.m.v. In Between
Voorgangers: pastorale team
*Aansluitend aan beide vieringen is er in de parochiezaal
gelegenheid om elkaar een Zalig Nieuwjaar te wensen*

Zondag 2 januari: Hoogfeest van Driekoningen

09.30 uur Caeciliakerk: Eucharistieviering m.m.v. het Gregoriaans koor
Voorgangers: pastorale team

11.00 uur Willibrorduskerk: Eucharistieviering m.m.v. gemengd koor
Voorgangers: pastorale team

Zondag 9 januari: Doop van de Heer / einde van de kersttijd

09.30 uur Caeciliakerk: Eucharistieviering m.m.v. het gemengd koor
Voorgangers: pastorale team

11.00 uur Willibrorduskerk: Eucharistieviering m.m.v. het herenkoor
Voorganger: Pastoor P. Scheepers

KERSTDRUKTE

Zoals u ongetwijfeld al vaak ervaren heeft, zit de kerk tijdens de kerstvieringen vol, soms zelfs overvol. Gelukkig, want natuurlijk willen we graag iedereen welkom heten. Maar het kan ook té vol worden. We proberen uiteraard alle plaatsen en ruimtes optimaal te benutten om ieder een plaats te bieden. Maar het kan gebeuren dat er echt geen ruimte meer is. Zo moet bij voorbeeld op last van de brandweer het middenpad in de kerk onder alle omstandigheden vrij blijven. Wij hopen op uw medewerking en begrip om bij een overvolle kerk voor een volgende viering te kiezen.